

Henrikas Savickis: „Lietuviai visais laikais buvo ne tik darbštūs, bet ir galvoti..“

2006-08-15

Į Baltosios anketos klausimus atsako Kauno dramos teatro aktorius Henrikas SAVICKIS

1. Kokią Lietuvą norėtumėte matyti po šimto metų? Kokie visuomeninės raidos principai (ar įstatymai) galėtų padėti to pasiekti?

Deja, nesu pranašas ir negaliu nei numatyti, nei nusakyti, kas laukia mūsų ar mūsų vaikų, anūkų po šimto metų... Ką norėčiau matyti? Norėčiau matyti stiprią valstybę, mylimą kaimynų. Nereikia išradinėti dviračio, - potencialas yra, turime kuo didžiuotis. Lietuviai visais laikais buvo ne tik darbštūs, bet ir galvoti. Paminėsiu tik kelias sritis, kuriose Lietuva pirmuoja pasaulyje, o tų sričių vis daugėja. Nė nesusimąstęs galėčiau įvardyti: a) mokslas - matematika, chemija, lazeriai, baltistika; b) menas (tiek daug Lietuvos menininkų su savo kūryba migruoja po Europą, kad net bijau vardyti, gal ką praleisiu) - ir teatras, ir dailė, nekalbant apie muzikantus, kurie užima pirmąsias vietas beveik visuose prestižiniuose konkursuose; c) sportas - kiekvienas lietuvis ir taip visas garsias pavardes žino...

Gaila, kad toms perspektyvoms sritims vis pinigėlių pritrūksta, jie vis paskirstomi kažkur ne ten. Galvodamas apie tai prisiminiu kinų patirtį iš jų "aukso amžiaus" - valdininkais būdavo skiriami kūrybingi žmonės, ne tie, kuriuos mokyklos laikais vadindavome kalikais.

Taigi po 100 metų norėčiau matyti Lietuvą kaip didelį universitetą. Labai didelį, per visą Lietuvą, bet su sporto komandomis (lietuviai - karių ir dvasininkų tauta). Matyt, į tą pusę ir einame, nežinau šalies, kuriai tektų tiek aukštųjų mokyklų statistiniam gyventojui, kiek Lietuvoje. Šiaurės Atėnai? Mes jau tokie, liko tik įrodyti kitoms Europos tautoms.

2. Ar jaučiatės esąs Lietuvos bendruomenės narys? Ar galėtumėte su pasididžiavimu išstarti - "Aš esu lietuvis ir tuo labai didžiuojuosi" ir kodėl?

Gimiau Kaune, užaugau Klaipėdoje, mokiausi Vilniuje, gyvenu vėl Kaune. Trys Lietuvos širdys, kurias galiu pavadinti savo namais. Niekad neišvažiuosiu iš Lietuvos, nes man ji brangi, hm..., tai viena iš aukštųjų frazių, kurių visada vengiu. Bet šiuo atveju ji tiksliai nusako, ką jaučiu.

3. Ar Jus tenkina Lietuvos valstybės kultūros politika? Kas joje, Jūsų nuomone, keistina?

Netenkina... Cha, o ką galiu pakeisti? Teatro įstatymas (kalbu apie save ir savo profesiją, tai - ką geriausiai žinau) priiminėjamas nuo 1991 metų, ir iki šiol jo nėra. Regis, viskas tuo ir pasakyta. Trumpai apie esamą situaciją: aktoriai yra valstybės tarnautojai, jų darbo sąlygos ir grafikas nustatyti darbo įstatymu: 8 val. darbo diena su pertrauka, neviršijančia 2 valandų. Galiojant tokiai biurokratijai mes dar sugebame būti vieni pirmųjų Europoje!

Laukiu aplodismentų...

5. Kokių permainų Lietuvos valstybės strategijoje reikėtų pageidauti, norint susigrąžinti masiškai į Vakarus emigruojančią jaunąją Lietuvą?

Permainos, permainos, permainos... Į pinigėlius viskas atsiremia. O jeigu kalbame apie kvalifikuotus specialistus, tai dar reikėtų paminėti ne tik pinigėlius, bet ir perspektyvas. Nėra jų? Tai ir matysime tuos specialistus kaip savo ausis be veidrodžio! Mano suolo draugas, kraujagyslių chirurgas, išvažiavo prieš pusmetį į Airiją, dirba tą patį darbą kaip Lietuvoje ir vargo nemato. Uždirba? Žinoma, daugiau, negu namie. O dabar toks mažas klausimėlis: kas geriau, kyšius imantis daktaras ar daktaras, dorai gyvenantis iš savo algos, bet Airijoje?

6. Lietuva dažnai įvardijama kaip šalis, pirmaujanti pagal savižudžių skaičių. Kodėl taip yra ir ką daryti, kad būtų kitaip?

Savižudybė - nėra problemų sprendimas, greičiau bėgimas nuo jų. Atėjome į šį pasaulį ne žudyti, o nugyventi SAVO gyvenimo, išspręsti SAVO problemų. Jeigu šiame gyvenime nesugebėjome to padaryti, vėliau kartosime tą patį ratą. Žinoma, tai - mano asmeninis tikėjimas, šiaip aš - pasyvus katalikas ir niekam nenorėčiau piršti savo

erezijų. Viena norėčiau priminti žmonėms, kurie apie tai susimąsto: pagalvokite, kaip gyvens artimi žmonės, kai jūs išeisite. O jeigu nėra artimų žmonių, kurie jus godotų, geriau nukeliaukite į Indiją ar Tibetą, draugams tapsite tarsi mirę, bet išvengsite nuodėmės.

7. Ar Jus tenkina, kaip Lietuva suvokia ir pateikia save - žiniasklaidoje ir televizijoje?

Lietuviai kompleksuoja prieš kitas Europos tautas, europiečiai dažniau geriau atsiliepia apie mus, negu mes patys apie save manome. Žiniasklaida? Ji Lietuvoje jau seniai europinio mąstymo ir tą menkavertiškumo mitą mėgina griauti jau ne vienus metus. Norėčiau pagirti ir mūsų žurnalistus, kurie gal dėl konkurencijos, gal dėl savo profesinių ambicijų, bet pirmąją tiek informaciniuose, tiek savišvietos baruose.

8. Kokios lietuvių nacionalinės savybės Jums atrodo gražiausios, o kokios ne? Lietuvos žmonių moralė, sąmoningumas ir patriotizmas: diagnozė ir perspektyvos.

Kažkada labai seniai, taip seniai, kad galima būtų pavadinti net netiesa, tarnavau sovietinėje armijoje. Ten teko išklausti vienos paskaitos (vienos iš tų ideologinių), per kurią buvo pateikta tarsi visų TSRS tautų išsklotinė, kad kareiviai lengviau rastų bendrą kalbą. Iš tos paskaitos visam gyvenimui įstrigo tik dviejų tautų apibūdinimai: latviai - labai darbštūs, lietuviai - labai myli savo tėvynę.

9. Lietuvos kultūros, istorijos ar visuomenės veikėjas, kuris yra Jums autoritetas? Ir kodėl?

Donelaitis ir Čiurlionis. Turime du tikrus genijus, pasaulinio masto ir gėdijamės apie juos prasitarti... Donelaičio "Metai" - vienas iš ankstyviausių Europoje literatūrinių kūrinių, parašytų hegzametru. Čiurlionis... et, ką čia kalbėt, jo proanūčiai yra mano bičiuliai, kolegos, talento kraujas teka iš kartos į kartą...

10. Kokiais moraliniais principais vadovaujatės savo gyvenime?

Moraliniai principai? Nežinau, turbūt juos suformavo tėvo diržas. Bet jie veikė gal tik jaunystėje, kai tėvo įtaka dar buvo juntama. O kaip dabar, kai pats esu dviejų vaikų tėvas? Stengiuosi būti šios žemės šeimininkas, prižiūrėti ją - nenulaužt šakelės be reikalo, išrauti piktžolę, etc.

<http://www.bernardinai.lt/index.php?url=articles/51938>